

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA SŁUŻBY SZTABÓW
KIEROWANIA I INFORMATYKI

~~SECRET~~
JAWNE
SŁUŻBOWEGO

Egz. Nr 10

INSTRUKCJA PRACY NA MAPIE
(PROJEKT)

42973

WARSZAWA WRZESIEŃ 1975

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. generała broni Karola Świerczewskiego

**KATEDRA SŁUŻBY SZTABÓW
KIEROWANIA I INFORMATYKI**

JAWNE
SŁUŻBOWEGO

Egz. Nr **10**

INSTRUKCJA PRACY NA MAPIE
(PROJEKT)

42973

WARSZAWA

WRZESIEŃ

1975

51

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen. broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA SŁUŻBY SZTABÓW, KIEROWANIA I INFORMATYKI

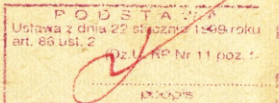
Funkt. prof. 12652.

SŁUŻBA

JAWNE

~~SECRET~~

Egz. nr 10

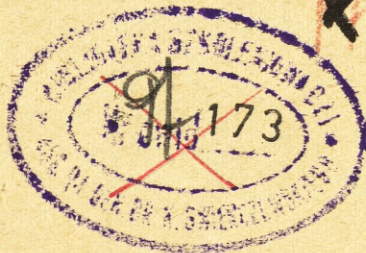

INSTRUKCJA PRACY NA MAPIE

BIBLIOTEKA BALEGWA AG. WY
Instytutu Historii i Sztuki w Szczepanach

Nr ewid.

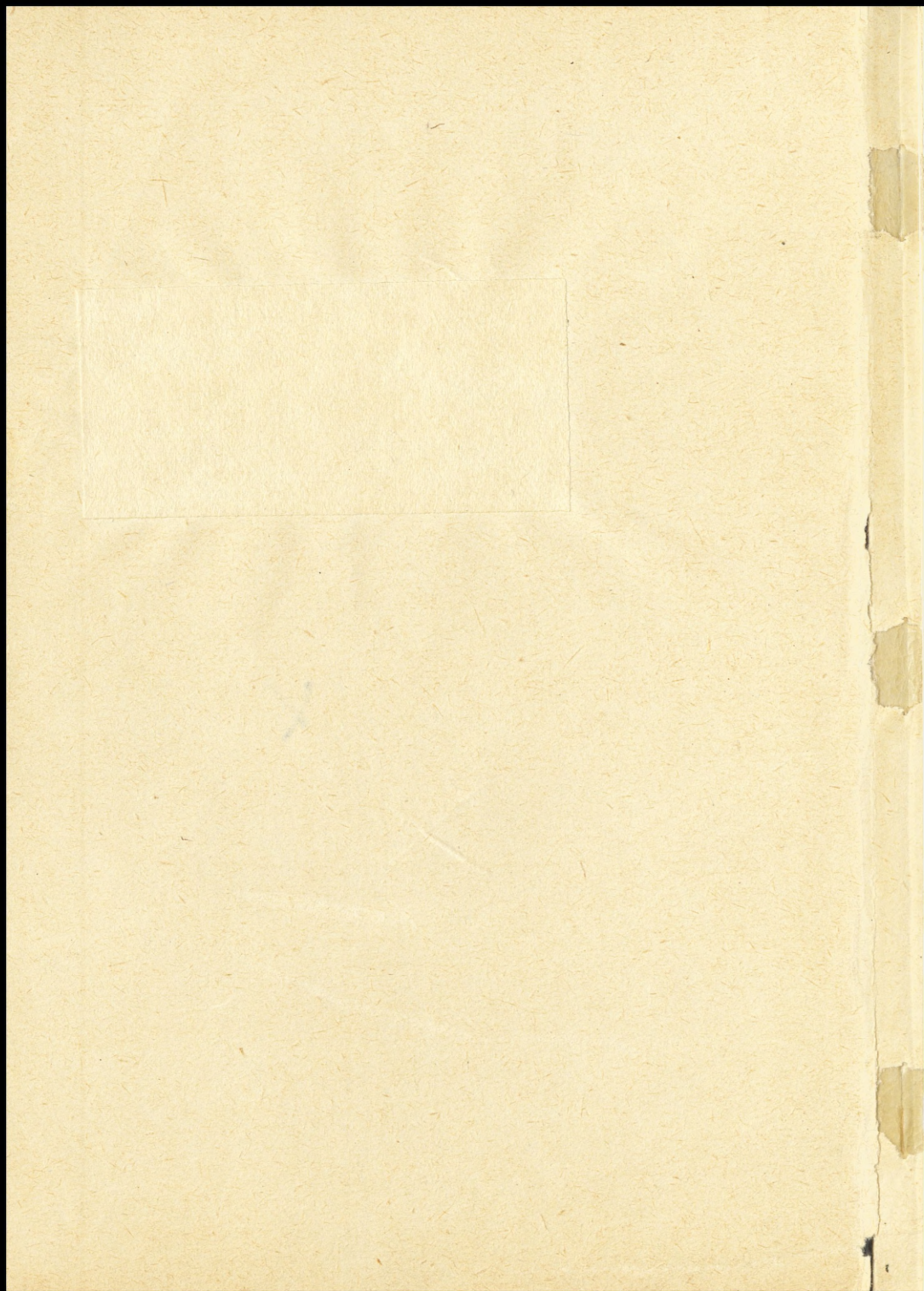
42973

WARSZAWA

WRZESIEŃ

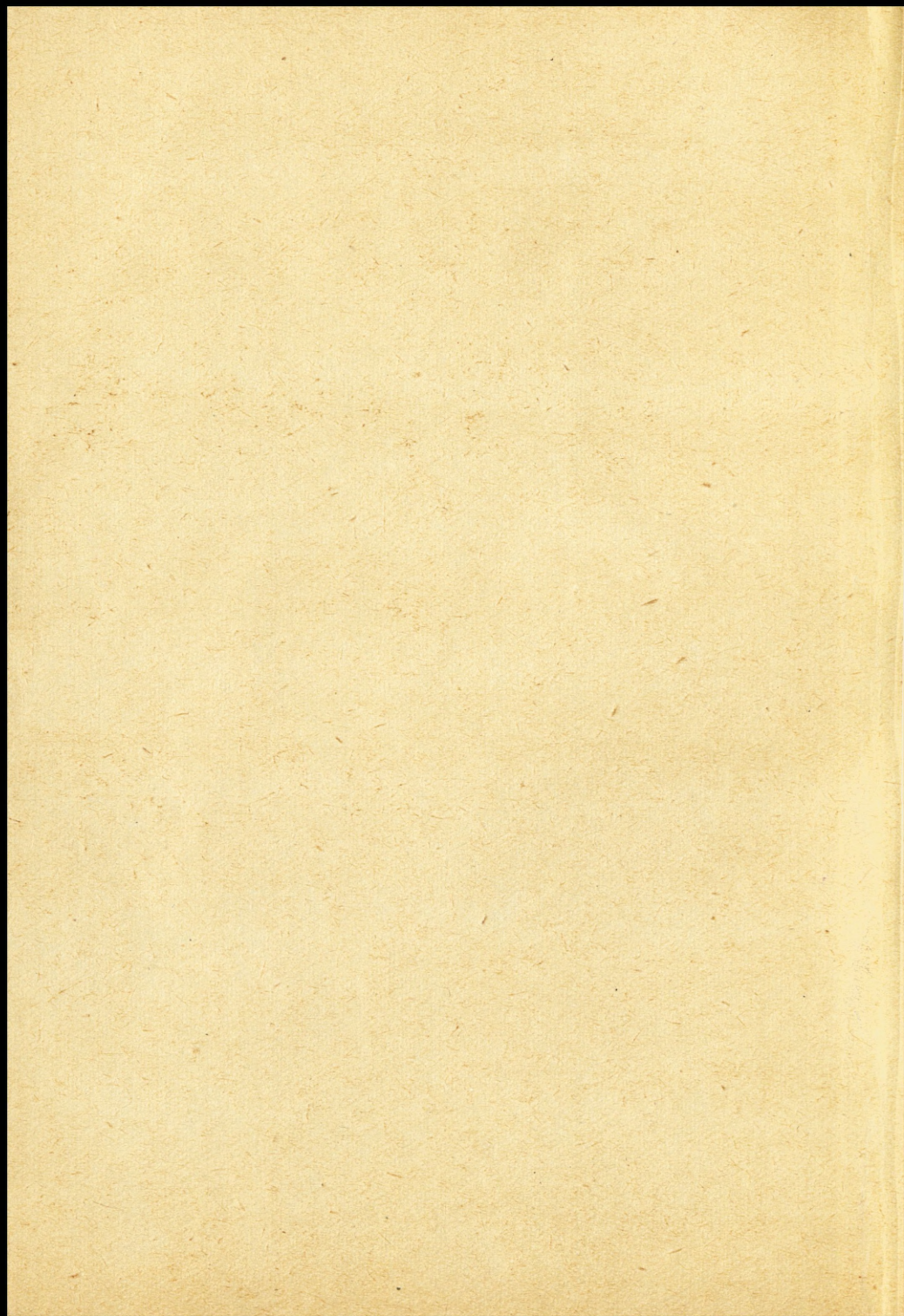
1975 r.

T R E Ś Ć

Str.

1. PRZYGOTOWANIE MAPY I PRZYBORÓW DO PRACY NA MAPIE	5
1.1. Przygotowanie mapy do pracy	5
1.2. Przygotowanie przyborów do pracy na mapie	11
2. OPISYWANIE MAPY	11
3. OGÓLNE ZASADY PRZEDSTAWIANIA INFORMACJI NA MAPIE	13
3.1. Kolory stosowane do przedstawiania informacji na mapie	13
3.2. Stosowane znaki umowne i skróty	14
3.3. Opisywanie znaków umownych	15
4. TECHNIKA PRZEDSTAWIANIA INFORMACJI NA MAPIE	19
4.1. Przedstawianie charakteru działań wojsk	20
4.2. Sposoby przedstawiania zadania i in- formacji decyzyjnej	27
4.3. Uwypuklanie znaków umownych	48
4.4. Stopień szczególności przedstawia- nia informacji na mapie	51

1. PRZYGOTOWANIE MAPY I PRZYBORÓW DO PRACY NA MAPIE

1.1. Przygotowanie mapy do pracy

Przygotowanie mapy do pracy obejmuje:

- wybór skali mapy;
- sklejenie mapy;
- złożenie mapy;
- zapoznanie się z topograficzną treścią mapy i jej uaktualnienie;
- wypuklenie mapy;
- opisanie współrzędnych siatki kilometrowej mapy.

Wybór skali mapy

Wybór skali mapy zależy od przewidywanych działań bojowych oraz szczebla dowodzenia.

Mapy w skali 1:25000 i 1:50000 używa się do planowania zadań ogniowych artylerii i rozliczeń prac inżynierskich związanych z rozbudową obiektów polowych. Od szczebla plutonu do batalionu, a nawet w dowództwie pułku wykorzystywane są do opracowania dokumentów bojowych związanych z dowodzeniem wojskami szczególnie podczas forsowania przezkody wodnej oraz prowadzenia walk o miasta i duże osiedla.

Mapa w skali 1:100 000 jest podstawową mapą taktyczną, którą wykorzystuje się we wszystkich rodzajach walki. Ma ona zastosowanie od szczebla batalionu do dywizji włącznie.

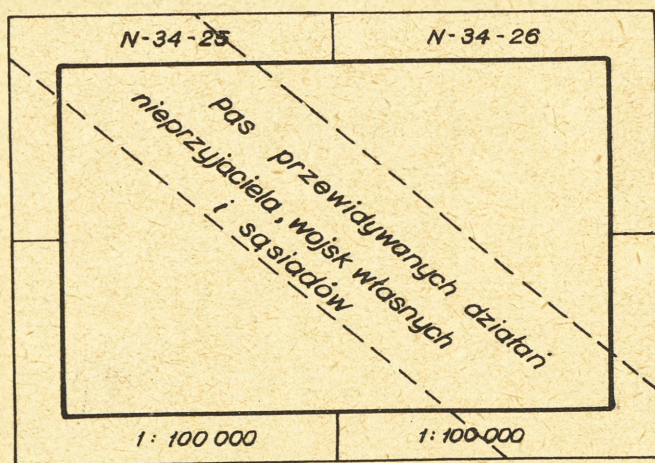
Mapa w skali 1:200 000 ma zastosowanie na wszystkich szczeblach dowodzenia podczas planowania i kierowania marszem na dużą odległość oraz wykorzystuje się ją podczas planowania i prowadzenia działań na szczeblu operacyjnym.

Po obcięciu zbędnych marginesów skleja się kolejno słupy, a następnie łączy się je ze sobą od prawej do lewej strony.

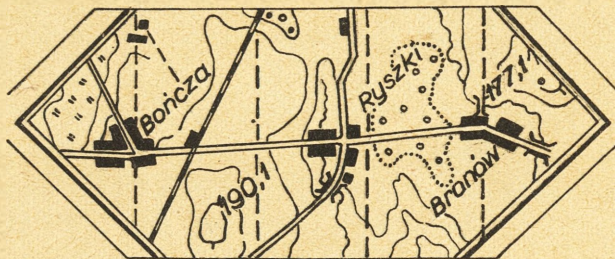
Złożenie mapy. Forma złożenia mapy może być różna i zależy przede wszystkim od warunków, w jakich mapa będzie wykorzystywana. Podczas pracy bezpo - średnio w terenie mapę składa się w formie "harmonijki", biorąc pod uwagę rozmiary mapnika lub torby polowej. Natomiast podczas pracy w wozie dowo - dzenia lub na punkcie obserwacyjnym forma złożonej mapy zależy od rozmiarów miejsca pracy. W sztabach ZT /ZO/ mapy przeznaczone do wykorzystania na stanowisku dowodzenia składa się w formie "harmonijki" /format A-4/ i przechowuje się w teczkach polowych.

Przed złożeniem mapy należy najpierw określić granice pasa przewidywanych działań /rys.2/.

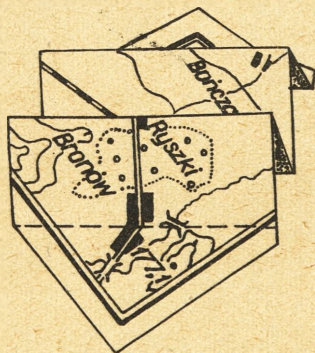

Rys. 2

Z kolei należy zagłąć boki mapy oraz stoscwnie do rozmiarów miejsca pracy lub szerokości mapnika /torby lub teczki polowej/ złożyć otrzymany pas w formie "harmonijki" /rys.3 i 4/.

Rys. 3

Rys. 4

7
M
str. 103
p. 8.

Zapoznanie się z topograficzną treścią mapy i jej uaktualnienie polega na dokładnym zapoznaniu się - na przewidywanym kierunku działań - z charakterem terenu, nazwami większych miejscowości oraz z innymi istotnymi dla użytkownika elementami mapy oraz na jej uaktualnieniu poprzez wrysowanie tych wszystkich zmian w terenie, które nie są na niej przedstawione.

Uwypuklenie mapy polega na wyeksponowaniu w dokumentach bojowych opracowanych na mapach tylko tych znaków topograficznych, które znajdują się w pasie działania i wywierają wpływ na wykonanie zadania.

Do uwypuklenia na mapie znaków topograficznych stosuje się następujące kolory:

- zielony - dla oznaczenia lasów;
- niebieski - rzek, jezior i bagien;
- jasnobrązowy - rzeźby terenu;
- ciemnobrązowy - drogi;
- czarny - dla pozostałych znaków i napisów.

Lasy uwypukla się grubą linią ciągłą wzdłuż ich konturów oraz lekkim zakreskowaniem obszaru objętego znakiem.

Rzeki i kanały oznaczone dwiema liniami - uwypukla się lekkim podcieniowaniem koryta rzeki /kanału/, rzeki oznaczone jedną linią - pogrubieniem ich znaku przez podcieniowanie. Prócz samej rzeki /kanału/ uwypukla się mosty, przeprawy, tamy i urządzenia wodne przez powiększenie znaku i odpowiedni opis. Np. obok znaku mostu lub przeprawy opisuje się długość, szerokość i nośność $\frac{40-10}{20}$

gdzie, 40 - oznacza długość mostu /w m/, 10 - szerokość /w m/, 20 - nośność mostu /w tonach/.

Jeziora i stawy uwypukla się przez podcienienie brzegów od wewnątrz.

Obszary bagniste uwypukla się kreskami równoległe do dolnej lub górnej ramki arkusza mapy.

Rzeźbę terenu uwypukla się przez podcienienie /pogrubienie/ warstwic.

Obiekty, które mogą być wykorzystane jako punkty orientacyjne /wzgórza, fabryki itp./ obwodzi się czarnym kółkiem albo podkreśla się.

Drogi wyznaczone do marszu uwypukla się przez wykreślenie linii wzdłuż znaku drogi w odstępie około jednego milimetra.

Mosty i przejazdy na drogach marszu uwypukla się przez powiększenie znaku i odpowiedni opis.

Miejscowości i osiedla uwypukla się przez powiększenie lub podkreślenie ich nazw.

Linie kolejowe uwypukla się przez powiększenie znaku umownego.

Opisanie współrzędnych siatki kilometrowej mapy należy wykonać tak, aby nie było konieczności rozkładania całej mapy przy posługiwaniu się rzeczywistymi współrzędnymi siatki kilometrowej.

Mapy wykorzystywane w procesie dowodzenia do przekazywania informacji przez techniczne środki łączności podlegają zakodowaniu. Polega ono na nadaniu mapie odpowiedniego hasła i umownym oznaczeniu rzeczywistych współrzędnych siatki kilometrowej. Oznaczenia kodu mapy dla porozumienia się z

czy to pa polska ?

przełożonym opisuje się kolorem niebieskim, a z podwładnym kolorem czerwonym.

1.2. Przygotowanie przyborów do pracy na mapie

Do pracy na mapie należy posiadać: kolorowe ołówki i flamastry, linijkę dowódcy i linię z podziałką milimetrową, temperówkę do ostrzenia ołówków, gumkę do ścierania, cyrkiel i krzywomierz. W sztabach oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych mogą być używane krzywiki, szablony i tusz.

W celu ułatwienia pracy na mapie w terenie należy przygotować podkładkę z tektury lub dykty o wymiarze 30 x 40 cm.

Ołówki powinny być dobrane w zależności od pogody i temperatury; przy wysokiej temperaturze i suchej pogodzie używa się twarde ołówki, przy wilgotnej - miękkie.

Ołówki temperuje się obustronnie nadając im kształt stożka długości nie mniejszej niż 2 cm, a samego grafitu 0,5 cm.

2. OPISYWANIE MAPY

Na mapie umieszcza się: tytuł dokumentu, klauzulę tajności i numer egzemplarza, podpisy osób funkcyjnych oraz rozdzielnik.

Tytuł dokumentu sporządzonego na mapie umieszcza się po środku, w górnej części mapy i opisuje się dużymi literami. Na mapach roboczych osób funkcyjnych dodatkowo podaje się czas rozpoczęcia i zakończenia prowadzenia mapy, na przykład:

MAPA ROBOCZA SZEFA SZTABU 20 DZ

Rozpoczęto: ... /godz., data/

Zakończono: ... /godz., data/

Wielkość liter nazwy dokumentu nie powinna przekroczyć 2,5 cm na mapach szczebla taktycznego, a na szczeblu operacyjnym - 5 cm.

Klauzule tajności umieszcza się w prawym górnym rogu mapy. Wielkość liter nie powinna przekraczać 1 cm. Opis klauzuli tajności podkreśla się ciągłą linią, pod którą pisze się numer egzemplarza, na przykład:

T A J N E
Egz.nr ...

lub

T A J N E
Egz. pojedynczy

Podpisy osób funkcyjnych umieszcza się na dole mapy ze wskazaniem funkcji, stopnia, imienia i nazwiska osób podpisujących dokument^{1/}.

Dokumenty wymagające akceptacji przełożone - go podlegają zatwierdzeniu; podpis osoby zatwierdzającej umieszcza się w lewym górnym rogu mapy. Stanowisko służbowe oraz nazwiska osób podpisujących i zatwierdzających pisze się dużymi literami, a imię - małymi, wielkość dużych liter nie powinna przekraczać 1/2 wysokości tytułu mapy, a małych - 1/5. Wysokość liter wyrazu "ZATWIERDZAM" nie powinna przekraczać 2/3 wysokości liter tytułu mapy.

Rozdzielnik sporządza się w lewym dolnym rogu mapy. Na mapach roboczych pisze się, gdzie będzie skierowany dokument po jego wykorzystaniu

1/ W praktyce ćwiczebnej nie umieszcza się stopnia, imienia i nazwiska osób podpisujących i zatwierdzających dokument.

oraz - kto opracował, np.

Wykonano - a/a
Wyk. mjr K. URBAN

Na pozostałych dokumentach wykonywanych na mapach w pojedynczych lub w kilku egzemplarzach, na wszystkich wydrukowanych egzemplarzach podaje się, gdzie będzie skierowany dokument po jego wykonaniu, kto wykonał, inicjały tego, kto kreślił, datę kreślenia oraz numer porządkowy książki ewi-dencji prac kreślarskich, np.

Wykonano w 2 egz.

Egz. nr 1 sztab 3A

Egz. nr 2 - a/a

Wyk.: mjr K. URBAN

Kreślił E.C. 8.10.75 r.

Nr 0100

Do opisanía map stosuje się flamastry, tusz lub kalkomanie.

3. OGÓLNE ZASADY PRZEDSTAWIANIA INFORMACJI NA MAPIE

3.1. Kolory stosowane do przedstawiania informacji na mapie

Informację o własnych wojskach na mapie oznacza się odpowiednimi kolorami:

kolorem czerwonym - ugrupowanie, zadania i działania wojsk zmechanizowanych, pancernych, lotniczych, powietrznodesantowych, desantowych i ich tyły;

kolorem czarnym - ugrupowanie, zadania i działania wojsk rakietowych i artylerii, artylerii przeciwlotniczej, wojsk inżynieryjnych, chemicznych, radiotechnicznych, łączności;

✓ kolorem brązowym - ośrodki /punkty/ pomocy medycznej i weterynaryjnej, sił zmilitaryzowanych oraz drogi.

Napisy wyjaśniające oraz opisy znaków umownych odnoszące się do wojsk własnych wykonuje się kolorem czarnym.

Wszystkie informacje o przeciwniku oznacza się kolorem niebieskim.

Znaki umowne oznaczające rejony skażone środkami chemicznymi przeciwnika oraz posterunki własnych wojsk chemicznych oznacza się przez zamalowanie wewnątrz konturów znaku kolorem żółtym, rejony /odcinki/ zakażone środkami biologicznymi kolorem brązowym.

3.2. Stosowane znaki umowne i skróty

Treść informacji przedstawia się na mapie za pomocą odpowiednich znaków umownych i skrótów zawartych w wydawnictwie Sztabu Generalnego "Zbiór umownych znaków taktycznych i skrótów".

Bez istotnie ważnych powodów nie wolno używać innych znaków ani skrótów. Jeżeli ze względu na brak odpowiedniego znaku umownego stosuje się inny znak, należy jego znaczenie wyjaśnić w legendzie na mapie.

Do przedstawiania na mapie położenia i charakteru działań wojsk własnych i przeciwnika stosuje się te same znaki umowne z wyjątkiem linii rozgraniczenia. Znaki umowne rysuje się na mapie zgodnie z rzeczywistym położeniem wojsk w terenie oraz kierunkiem ich działania lub prowadzenia og -

nia. Wyjątek stanowią wyrzutnie rakiet i artyleria plot na stanowiskach startowych /ogniowych/, których znak rysuje się zawsze w kierunku północnym. Znaki umowne, którymi oznacza się położenie /ugrupowanie/ wojsk, rubieże rozwinięcia /ataku/ lub wprowadzenia do walki /bitwy/ oraz rejony ześrodkowania, rysuje się na mapie w odpowiedniej skali.

Znaki umowne posiadające formę figur geometrycznych lub powstałe z połączenia linii i figur rysuje się na mapie bez precyzyjnego uwzględnienia skali.

W zależności od potrzeb, treść informacji na mapie może być przedstawiona znakami pojedynczymi lub grupą znaków umownych. Pojedynczymi znakami oznacza się zwykle poszczególne elementy ugrupowania bojowego i obiekty /cele/ punktowe. Grupą znaków umownych złożoną z pojedynczych znaków przedstawia się ugrupowanie bojowe lub położenie stron o określonej godzinie.

Graficzna treść informacji powinna być przedstawiana na mapie za pomocą minimalnej ilości ustalonych umownych znaków w sposób czytelny.

Czytelność graficznej treści informacji zapewnia się poprzez wyraźne wrysowanie na mapę jej głównych elementów powiązanych z topograficzną treścią mapy oraz przez odpowiednie uwypuklenie znaków umownych.

3.3. Opisywanie znaków umownych

Opisy znaków umownych wykonuje się pismem technicznym pochyłym lub pionowym.

Liczby przed skrótami nazw pododdziałów i oddziałów oraz litery duże innych skrótów powinny być o $1/3$ większe od liter małych. Natomiast liczby przed skrótami nazw związków taktycznych /ZO/ i przed skrótami pisanymi z dużej litery powinny być równe.

Wielkość skrótów znaków umownych uzależniona jest od szerebla dowodzenia, np. skrót kp powinien być odpowiednio mniejszy od bp, z kolei - bp od pz itd.

Wysokość liter skrótów nazw znaków umownych na mapach w skali 1:50000, 1:100 000 i 1:200 000 powinna być następująca: dla kompanii /baterii/ - $1/6$ wysokości kwadratu siatki współrzędnych, batalionu /dywizjonu/ - $1/5$; pułku - $1/4$; brygady - $1/3$; dywizji - $1/2$; korpusu - $3/4$; armii - wysokość kwadratu; frontu - $1,5$ wysokości kwadratu.

Wielkość napisów i liter skrótów nazw znaków umownych na mapach w skali 1:25 000 i 1:500000 ustala użytkownik mapy.

Szerokość liter /liczb/ powinna równać się $3/4$ ich wysokości. Przy większych literach /liczbach/ wysokość do szerokości może wynosić 1:2 lub 1:4.

Rozmiary skrótów umieszczonych wewnątrz znaków wyrażonych w formie geometrycznej /SD, urządzenia tylowe, posterunki regulacji ruchu i inne /zależą od wielkości tych znaków.

Jeżeli skrót nie mieści się w znaku, wówczas należy wykonać przerwę w znaku ze strony wschod -

niej a u przeciwnika zachodniej i napisać odpowiednią treść /rys. 5/.

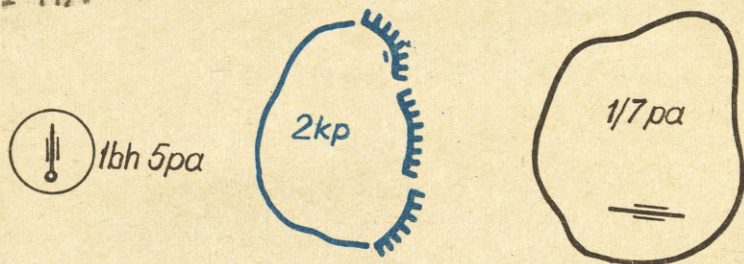

Rys. 5

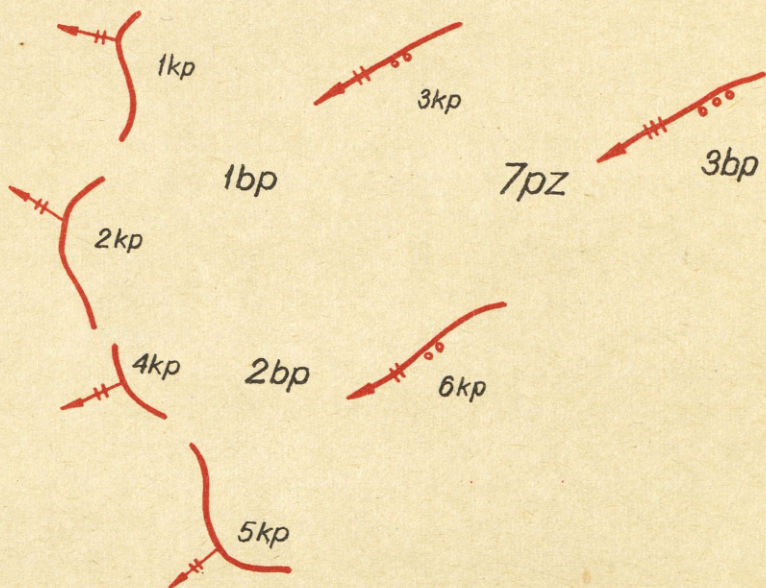
Podczas opisywania znaków umownych, z zasady stosujemy skróty ich nazw bez łączenia z innymi skrótami /np. skrótami określającymi przynależność strukturalną/. Złączonymi skrótami opisujemy tylko znaki umowne wojsk przydzielanych, wspierających, sąsiadów oraz swoich wojsk działających poza własnym ugrupowaniem /np. pierwszy dywizjon z 3 ABAA przydzielony został do 1 DZ, wówczas napis na mapie objaśniający znak umowny dywizjonu piszemy złączonym skrótem 1/3ABAA/, wykazując jego przynależność organizacyjną. Przykład drugi: 1 batalion 18 pz przydzielony został do działań desantowych, wówczas rejon ześrodkowania i desantowania batalionu oznaczamy skrótem 1/18 pz. Ta metoda opisywania łączonych skrótów może być stosowana tylko w ogniwie batalion-pułk, dywizjon-pułk lub brygada. W ogniwie kompania-batalion, pułk-dywizja i dywizja-armia stosuje się następujący opis: 2 kp 3 bp, 4 pz /2 DZ/, 3 DZ /4A/. Wielkość cyfr i liter z zasady określa się wielkością pierwszego członu złączonego skrótu.

Skróty nazw pojedynczych znaków umownych

umieszcza się w pobliżu lub w środku znaku/rys.6/.
 Skróty nazw grupy znaków umieszcza się w środku lub
 w odległości ok. 2/3 głębokości ugrupowania /rys.7
 i 11/.

Rys. 6

Rys. 7.

Jeżeli w składzie wojsk własnych lub nie-
przyjaciela występują wojska innych państw, wów-
czas obok skrótu nazwy znaku umieszczamy w nawia-
sie symbol właściwy dla nazwy danej armii, np.
92 DZ radziecka - 92 DZ/R/, 1 DZ niemiecka /RFN/ -
1 DZ/NZ/, 6 D brytyjska - 6 D/WB/, 1 KA holender -
ski - 1 KA/H/, 1 KA niemiecki /NRD/ - 1 KA/NRD/.

Wszelkie inne opisy objaśniające znaki umow-
ne umieszczać należy w odnośniku i wolnym miejscu
mapy.

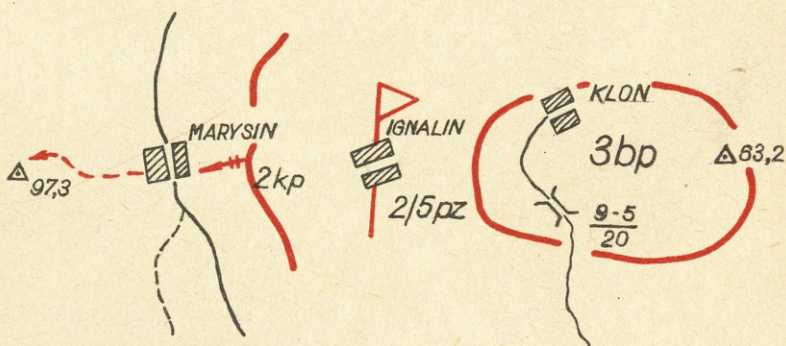
Wielkość liter /liczb/ tych opisów będzie zależała
od skali mapy.

Skróty i inne objaśnienia napisy, odnoszące
się do graficznej treści informacji, umieszcza się
równoległe do obcięcia dolnego lub górnego arkusza
mapy albo równoległe do poziomej linii siatki
współrzędnych.

4. TECHNIKA PRZEDSTAWIANIA INFORMACJI NA MAPIE

Przedstawiając na mapie poszczególne rodzaje
informacji należy unikać zaciemnienia treści topo-
graficznej mapy. Dlatego też nie należy umieszczać
znaków umownych oraz ich opisów na znakach topo -
graficznych, szczególnie na znakach większych miej-
scowości, wzgórz, mostów itp. /rys. 8/.

Rzeczywiste działanie wojsk rysujemy linią
ciągłą, natomiast we wszystkich miejscach, w któ-
rych linia ta może nakładać się na uprzednio wry-
sowany znak lub jego opis, należy uwzględnić w
nim niezbędną przerwę.

Rys. 8

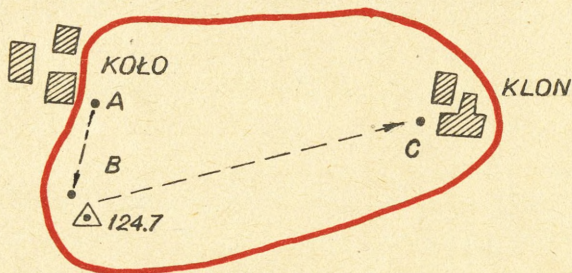
Ocenę ugrupowania i przypuszczalny charakter działań przeciwnika, zadania własne i sąsiadów oraz informacje decyzyjne wysowuje się liniami przerywanymi. Długość kreski i przerwy między nimi ustala się w zależności od szczebla dowodzenia, np. mogą one wynosić na szczeblu:

- kp /pl/ 3-4 mm, przerwa 2 mm;
- bp /da/ 5-6 mm, przerwa 2-3 mm;
- pułk /brygada/ 10-12 mm, przerwa 5-6 mm;
- dywizja 14-15 mm, przerwa 7 mm;
- armia /korpus/ 18-20 mm, przerwa 10 mm.

4.1. Przedstawianie charakteru działań wojsk

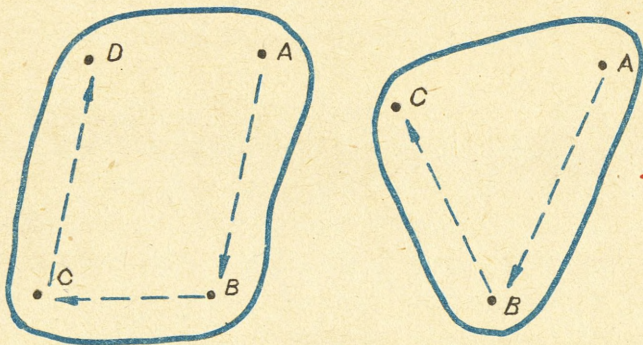
Rejony ześrodkowania wojsk własnych i przeciwnika oznacza się trzema lub czterema topograficznymi punktami połączonymi odpowiednią linią. Wy-

tyczenie przy pomocy tej linii zewnętrznej granicy rejonu odbywa się poprzez włączenie lub wyłączenie z rejonu wskazanych lub wybranych punktów w odniesieniu do wojsk własnych od prawego skrzydła - odwrotnie do ruchu wskazówek zegara /rys. 9/.

Rys. 9

W odniesieniu do wojsk przeciwnika podaje się zgodnie z ruchem wskazówek zegara /rys. 10/.

Rys. 10

W rejonie ześrodkowania można przedstawiać graficznie ugrupowanie wojsk o jeden lub o dwa szczeble w dół.

W rejonach ześrodkowania artylerii dodatkowo rysujemy znak objaśniający /armata lub haubica, moździerz, wyrzutnia raketowa/.

W rejonach ześrodkowania artylerii przeciw - lotniczej rysujemy SO poszczególnych baterii.

W rejonach rozmieszczenia tyłów rysujemy znak punktu zaopatrywania lub urządzenia tyłowego, a poza tym na szczeblu oddziału i ZT także rozmieszczenie KSD.

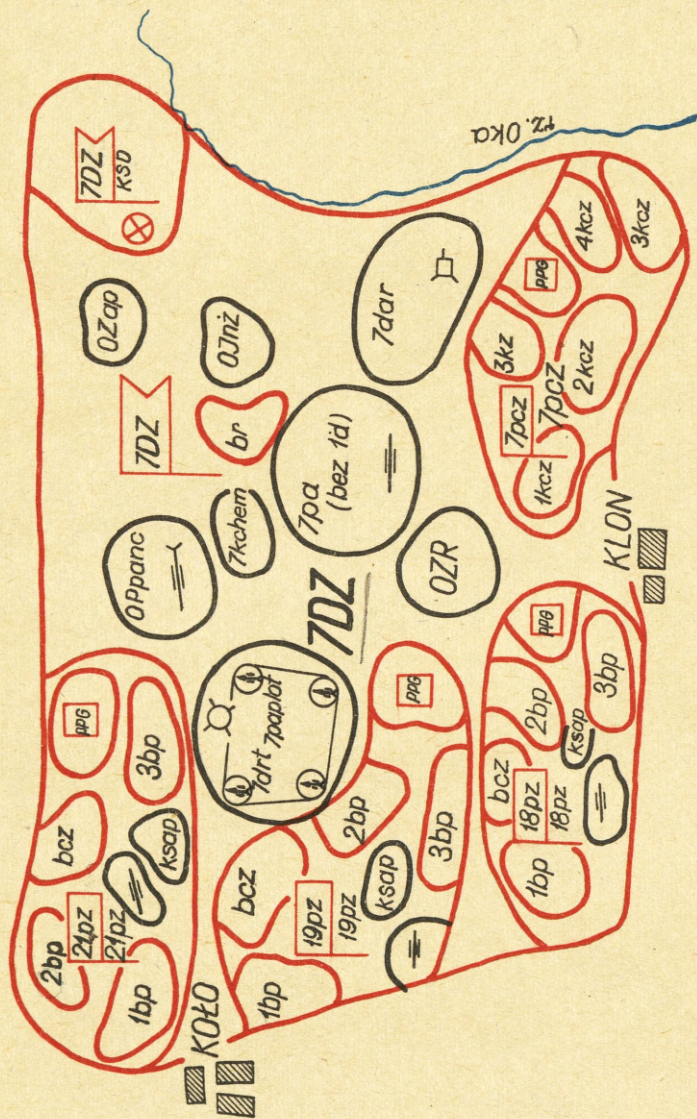
Znaki oznaczające rejony ześrodkowania powinny być opisane skrótami nazw pododdziałów, oddziałów, związku taktycznego /ZO/ /rys. 11/.

Ześrodkowanie wojsk przeciwnika, gdy nie znamy ich składu oznacza się na mapie bez umieszczenia napisu objaśniającego. Rysuje się jedynie znak umowny tych środków, które znajdują się w rejonie, np. czołgi, transporterzy, samochody i piechota /rys. 12/.

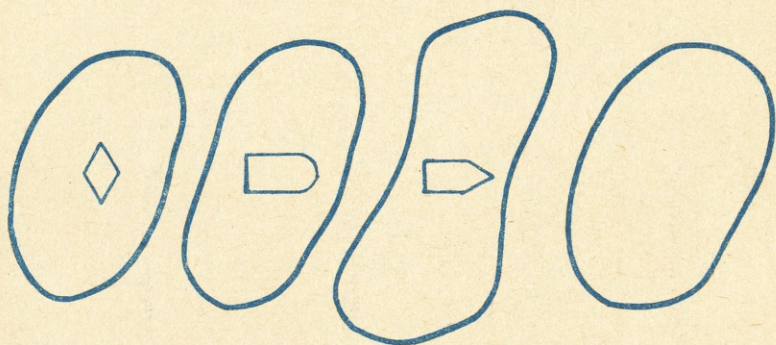
Gdy dane o ześrodkowaniu wojsk przeciwnika są niepełne, podaje się wtedy przybliżony ich skład, albo ilość sił i środków /rys. 13/.

Jeżeli są informacje wymagające sprawdzenia to stawia się - kolorem niebieskim - znak zapytania, obok znaku umownego /rys. 13c/. Obok znaku można również podawać - kolorem czarnym - informacje czasu i źródła ich uzyskania /rys. 13 a, b/.

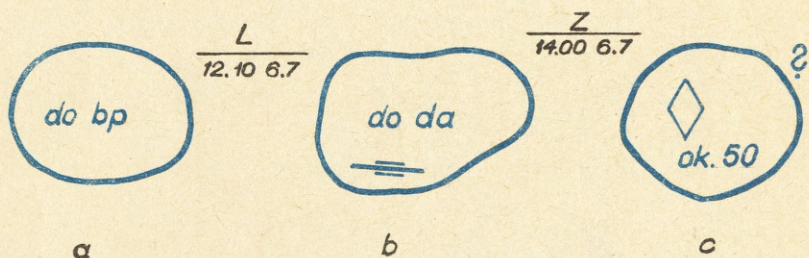
Jeżeli wojska znajdują się na krótkim odpoczynku lub postoju w kolumnach marszowych, wówczas ich położenie przedstawia się połączeniem znaku umownego symbolizującego rejon ześrodkowania i kolumnę, lub kolumnę i przednią granicę rejonu postoju /rys. 14/.

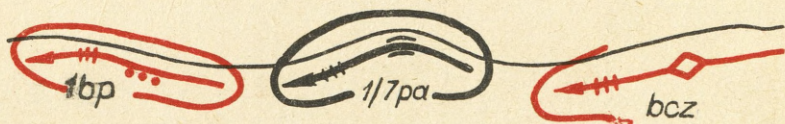
Rys. 11

Rys. 12

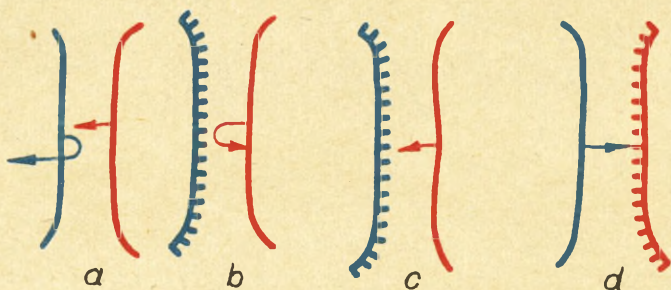

Rys. 13

Rys. 14

Przy rysowaniu rubieży styczności wojsk każdy znak umowny narysowany na mapie powinien przedstawiać rzeczywisty charakter działania wojsk będących w bezpośredniej styczności /rys. 15/.

Rys. 15

Na rysunku 15 pokazano sytuację:

- a/ gdy wojska własne nacierają, a przeciwnik wycofuje się;
- b/ gdy natarcie wojsk własnych zostało zatrzymane przez broniącego się przeciwnika;
- c/ natarcie na obronę przeciwnika;
- d/ natarcie przeciwnika na broniące się własne wojska.

Wielkość i kształty tych znaków powinny być dostosowane do faktycznych działań wojsk w terenie.

Długość strzałki symbolizującej charakter działania wojsk /z wyjątkiem obrony/ nie powinna przekraczać 5-10 mm.

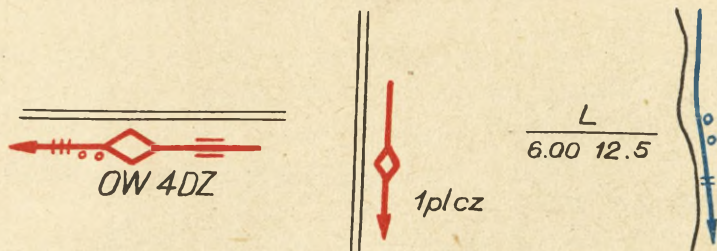
Przedni skraj /rubież/ obrony rysować należy linią z ząbkami. Linię rysuje się o grubości jednego milimetra, ząbki - 0,5 mm. Ząbki w czasie kre-

ślenia rysuje się na linii prostopadłe. Wysokość ząbków nie powinna przekraczać 2 mm, a odległość między ząbkami - podwójnej wysokości ząbków/rys.16/.

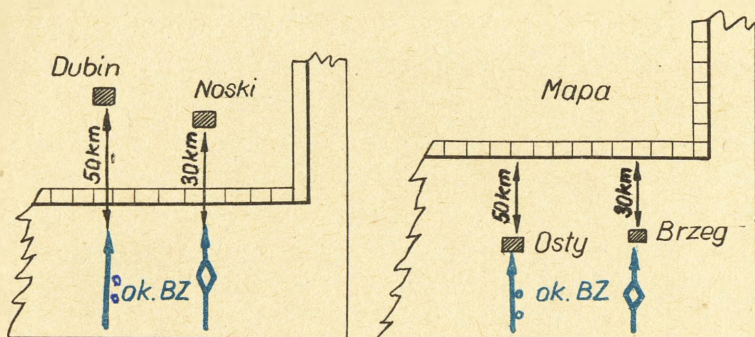
Rys. 16

Jeżeli umieszcza się na mapie informację o miejscu znajdowania się kolumny marszowej, to należy umowny znak /właściwy dla kolumny/ rysować nie na drogach marszu lecz po jej stronie południowej lub wschodniej, a napisy umieszczać poniżej, z prawej lub z lewej strony kolumny /rys. 17/.

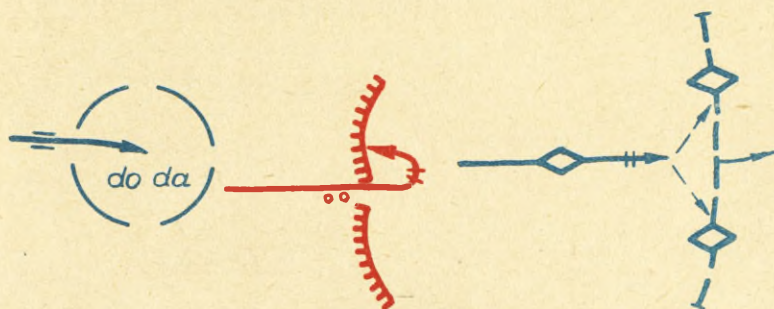
Rys. 17

Informację o przesunięciu wojsk przeciwnika, które - rego podchodzące w danym czasie kolumny, znajdują się w określonej odległości poza rąbką mapy przedstawia się jednym z niżej prezentowanych sposobów /rys. 18/.

Rys. 18

Informację o zajmowaniu przez kolumnę rejonu, rubieży do obrony lub do kontrataku przedstawia się znakiem łączonym /rys. 19/.

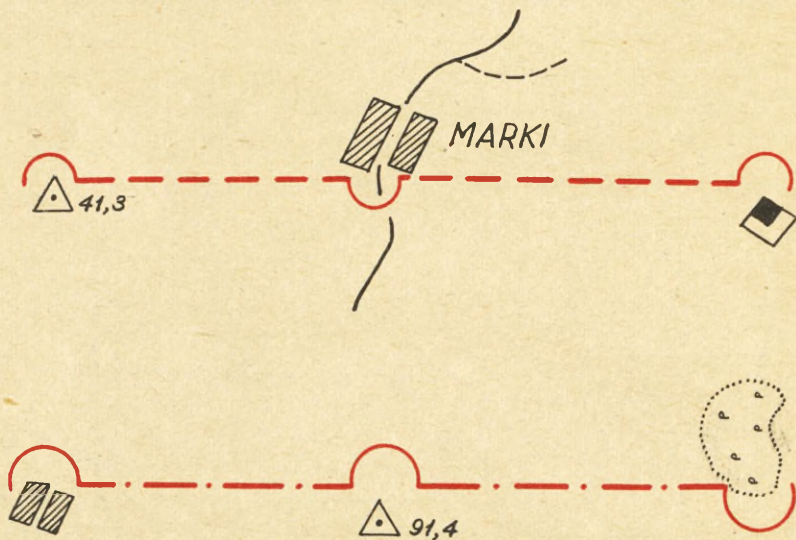

Rys. 19

4.2. Sposoby przedstawiania zadania i informacji decyzyjnej

Linie rozgraniczenia rysuje się na mapie,

uwzględniając przedmioty /obiekty/ terenowe, wska-
zane przez dowódcę stawiającego zadanie. Obiekty
te zakreślone łukiem łączy się linią właściwą dla
danego szczebla dowodzenia. Promień łuku ustala
się w zależności od szczebla dowodzenia, /np. na
szczeblu bp 3-4 mm, pułku - 5 mm, dywizji - 7 mm,
armii - 10-12 mm/. Łuki należy rysować w taki spo-
sób, aby ich końce były na wysokości konturów zna-
ku, według którego wskazana jest linia rozgranicze-
nia /rys. 20/.

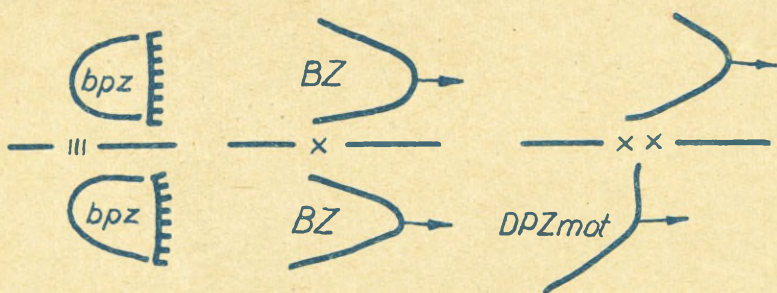

Rys. 20

Linie rozgraniczenia rysuje się: z tyłu do przodu w natarciu - w kierunku przedniego skraju i dalej w głąb obrony przeciwnika na głębokość zadania bojowego; w obronie - w tym samym kierunku, lecz na głębokość zasięgu ognia artylerii wspierającej lub etatowych środków ogniowych. Podczas odejścia rysuje się je w kierunku wycofywania do ostatecznej rubieży zatrzymania natarcia przeciwnika.

W celu dokładnego wyznaczenia pasa /rejonu działania/ podczas wytyczania linii rozgraniczenia należy wybierać charakterystyczne przedmioty terenowe na przednim skraju obrony przeciwnika /w natarciu/ oraz na przednim skraju obrony wojsk własnych /w obronie/ oraz ustalić, które z nich powinny być włączone lub wyłączone z pasa /rejonu działania/.

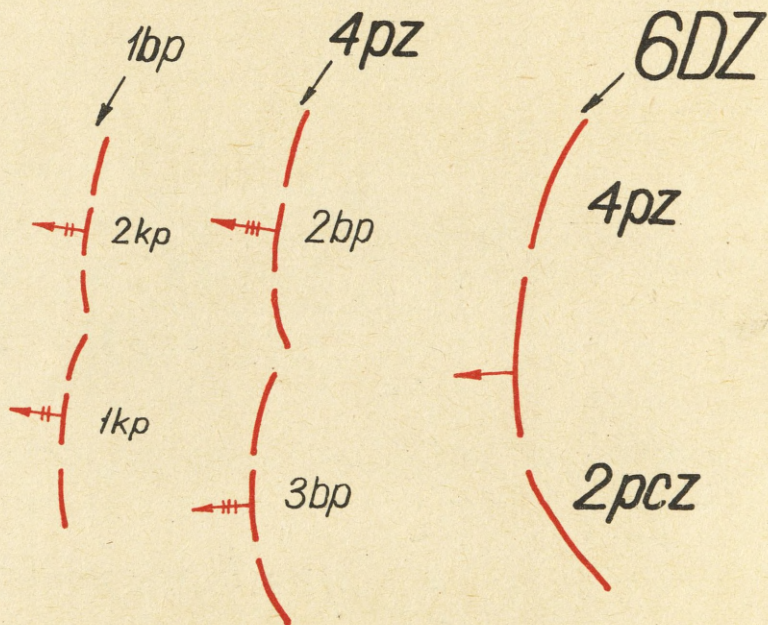
Styki między sąsiednimi pododdziałami, oddziałami, związkami taktycznymi /ZO/ przeciwnika rysuje się znakiem umownym przyjętym przez armie zachodnie, np. /rys. 21/.

Rys. 21

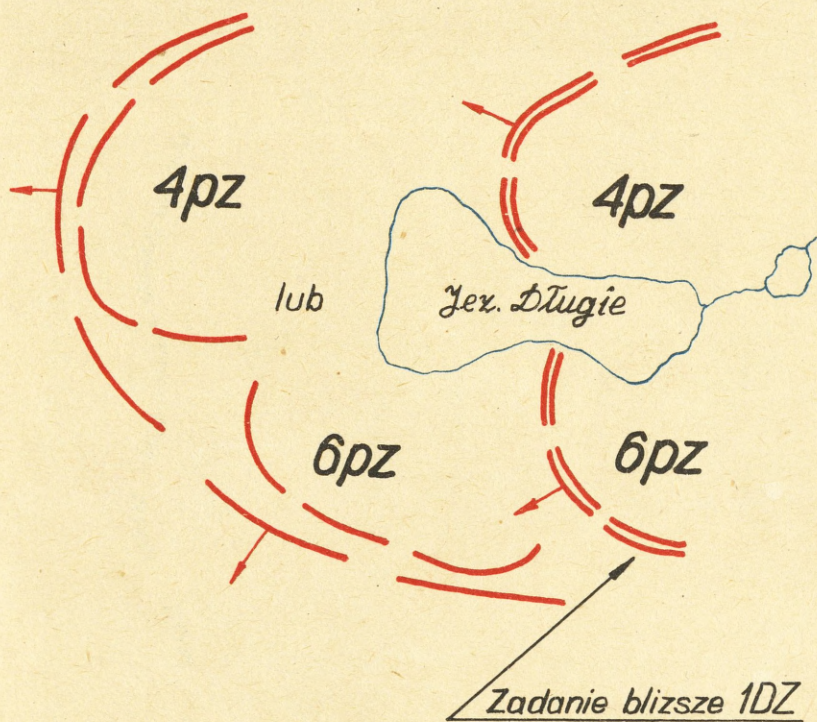
Zadania pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych /ZO/ powinny być symbolizowane na mapie umownym znakiem /przerywanymi liniami/ w kolejności ich realizowania. Rysując je trzeba uwzględniać rzeźbę terenu oraz przedmioty terenowe, które wojska powinny opanować w ramach otrzymanego zadania.

W natarciu, gdy zadanie bliższe szczebla niższego pokrywa się z zadaniem bliższym szczebla nadrzędnego, wówczas obok rysunku symbolizującego zadanie można umieścić odpowiedni opis /rys. 22/.

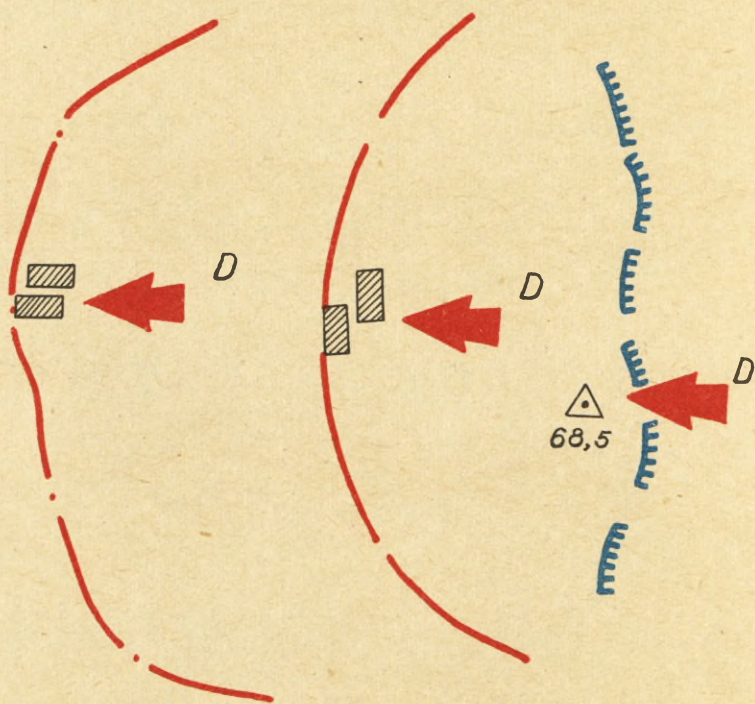
Rys. 22

Jeżeli zadanie następnego pułku pokrywa się z zadaniem bliższym dywizji, wówczas możemy to narysować w sposób przedstawiony niżej /rys. 23/.

Rys. 23

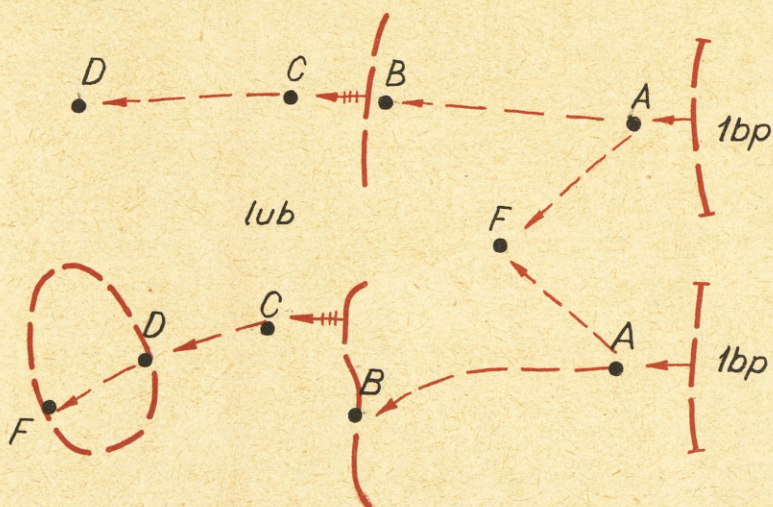
Kierunek głównego uderzenia - określony przez
wyższego przełożonego - oznacza się małą strzałką
zakreśloną wewnątrz z odnośną literą: b - bata-
lion, p - pułk, D - dywizja, A - armia, F - front.
Dla armii i frontu oznacza się go tylko na głębo-
kość zadania bliższego. Ostrze strzałki wrysowuje
się przed określonym przedmiotem terenowym, przez
który przebiega ten kierunek /rys. 24/.

Rys. 24

Kierunki głównego uderzenia korpusu, armii /grupy armii/ przeciwnika podczas wykonywania kolejnych zadań oraz armii i frontu wojsk własnych na głębokość zadania dalszego oznaczamy strzałkami podwójnymi.

Kierunek natarcia oznacza się linią przerywaną zakończoną strzałką /rys. 25/.

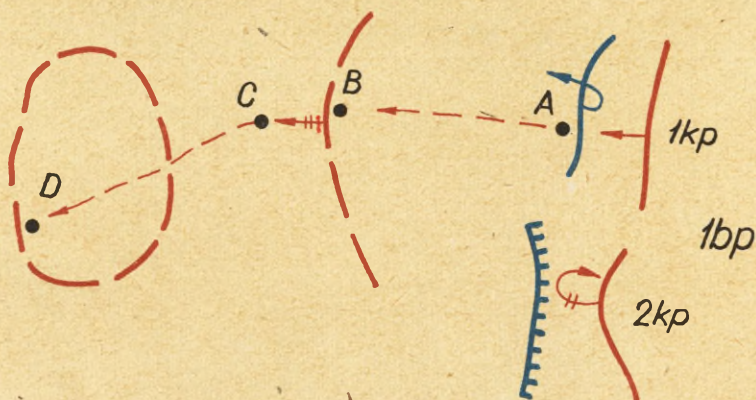

Rys. 25

Kierunek natarcia części sił rysuje się także linią przerywaną ze strzałką, lecz - krótszymi i cieńszymi kreskami /rys. 25 A-F/.

Jeżeli ugrupowanie wojsk danego szczebla przedstawiono o jeden szczebel niżej oraz zaistnieje potrzeba określenia jego nowego kierunku natar-

cia, wówczas strzałkę wyprowadza się na kierunku pododdziału, oddziału, związku taktycznego działającego na jego kierunku głównego uderzenia, np. dla bp /rys. 26/.

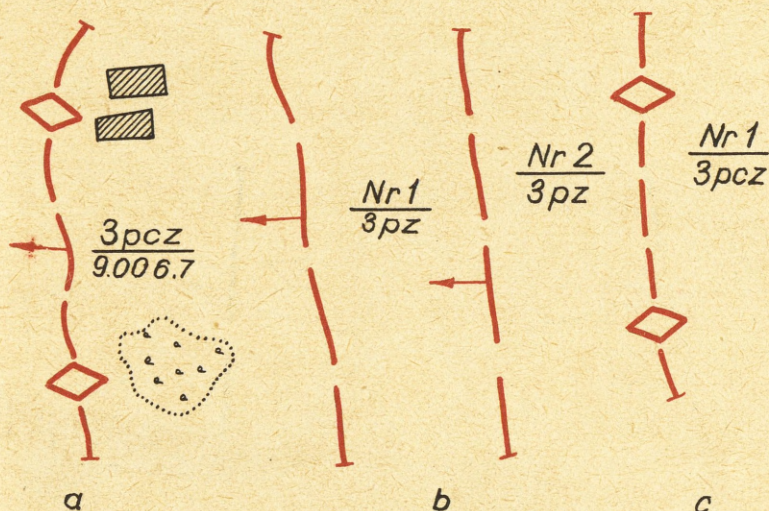
Rys. 26

Rubież ataku /wejścia do walki/ należy wrysować na mapę, uwzględniając charakter terenu. Przy tym rubież ataku i wprowadzenia do walki pododdziałów, oddziałów, związków taktycznych /ZO/ pancernych oznacza się znakami czołgów /rys. 27 a/.

Oznaczając na mapie umownym znakiem rubież ataku lub rubież wejścia do walki drugiego rzutu, należy w liczniku podać nazwę pododdziału, oddziału, związku taktycznego /ZO/ a w mianowniku czas ataku /wejścia do walki/ /rys. 27 a/.

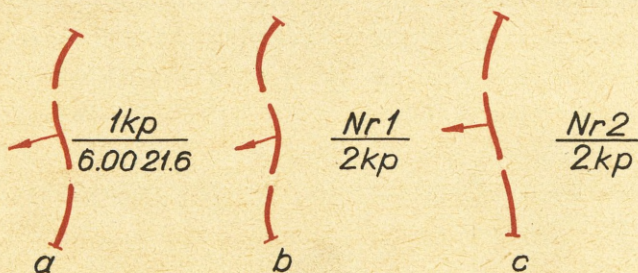
Jeżeli zaplanowano kilka rubieży wejścia do walki /bitwy/ lub rubieży ogniowych, wówczas w liczniku podaje się numer rubieży a w mianowniku właściwą

nazwę pododdziału, oddziału, związku taktycznego lub związku operacyjnego /rys. 27b i 28 bc/.

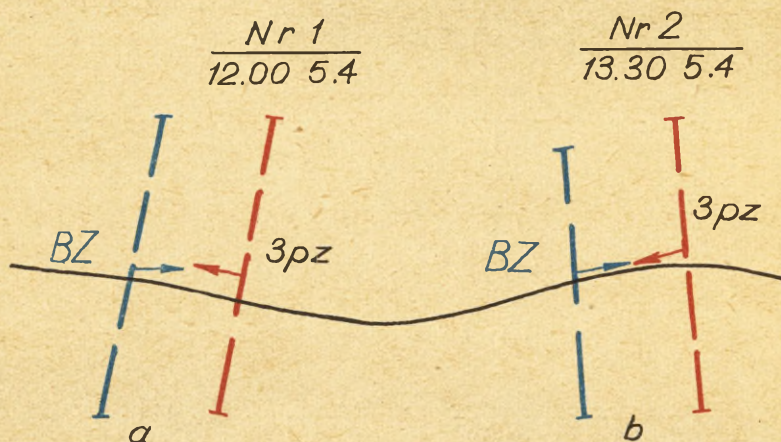
Rys. 27

Rubież ogniową rysuje się bez strzałki /rys. 27c/. Umowne znaki oznaczające rubież ataku lub wejścia do walki pododdziału /pl, kp, bp/ rysuje się bez poprzecznych kresek na strzałce /rys. 28/.

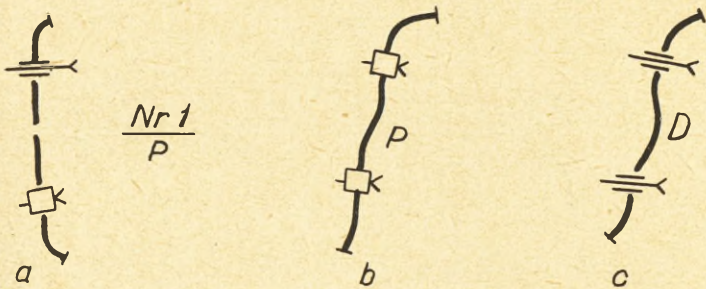
Rys. 28

Rubież prawdopodobnego spotkania się z przeciwnikiem w czasie marszu można oznaczyć tak, jak niżej /rys. 29/.

Rys. 29

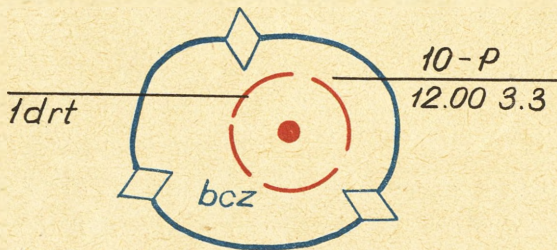
Rubież rozwinięcia OPpanc oznacza się połączeniem dwóch znaków, które symbolizują jakościowy skład odvodu, np. dział pancernych i dział ppanc /rys. 30a/. Rubież faktycznie rozwiniętego odvodu przeciwpancernego rysuje się linią ciągłą. Napisy planowanych rubieży rozmieszcza się z tyłu albo z góry /z dołu/, przy tym w liczniku wpisuje się numer rubieży, a w mianowniku - dużą literę oznaczającą przynależność odvodu /rys. 30a/. Rubież rozwiniętego OPpanc na nieplanowanej rubieży można oznaczać dużą literą określającą przynależność odvodu /rys. 30 bc/.

Rys. 30

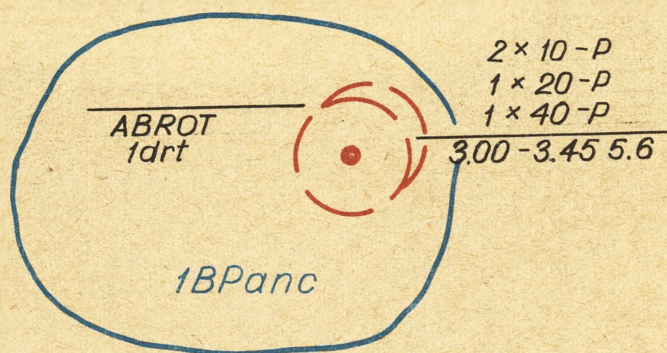
Uderzenie jądrowe planowane, nanosi się następująco:

a/ pojedyncze /własne rys. 31/

Rys. 31

b/ grupowe /własne rys. 32/

Rys. 32

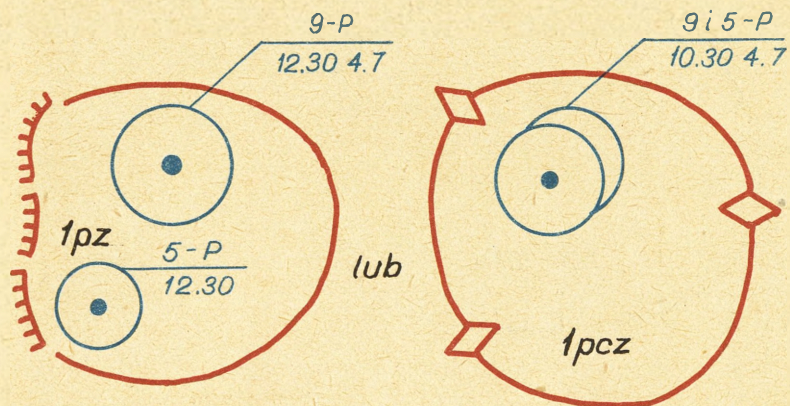
Uderzenie jądrowe wykonane przez przeciwnika

a/ pojedyncze /rys. 33/

Rys. 33

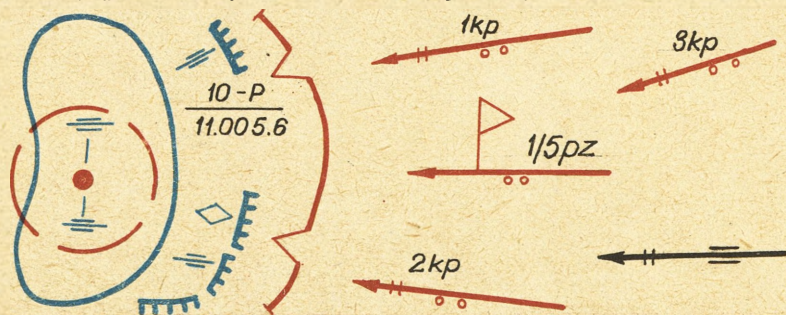
b/ grupowe /rys. 34/

Rys. 34

Wielkość kręgu zewnętrznego uderzeń jądrowych dobiera się w zależności od mocy ładunku, natomiast strefy radioaktywnego skażenia przy wykonaniu naziemnych uderzeń oznacza się zgodnie z rzeczywistym skażeniem terenu.

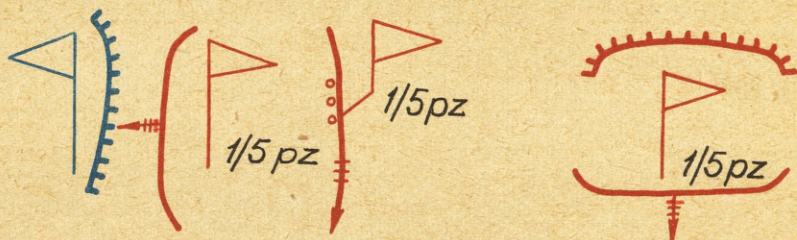
Rubież bezpieczeństwa rysujemy występami w stronę planowanych uderzeń /rys. 35/.

Rys. 35

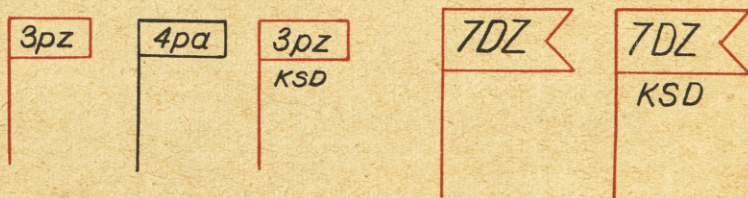
Stanowiska dowodzenia rysuje się w ten sposób, aby linia pionowa znaku symbolizującego dane SD była wyprowadzona z punktu terenu, gdzie jest ono rozmieszczone.

We wszystkich przypadkach /z wyjątkiem działania wojsk w kierunku wschodnim/ chorągiewka znaku symbolizującego stanowisko dowodzenia powinna być skierowana w prawo /rys. 36/.

Rys. 36

Rozmiary i wielkość umownych znaków SD rysuje się w zależności od szczebla dowodzenia i skali mapy /rys. 37/.

Rys. 37

Drogi wyznaczone do marszu rysuje się na mapie linią ciągłą koloru brązowego w odstępach jednego milimetra od znaku drogi. Zapasowe drogi marszu przerywaną.

Linie wyjściową oraz linię wyrównania rysuje się z tej strony przedmiotu terenowego, która zwrócona jest w kierunku marszu. Czasy przejścia linii /punktu/ wyjściowej i wyrównania umieszcza się w tabelkach dla czoła kolumny /rys. 38/.

Numery dróg marszu określa się przy linii /punkcie/ wyjściowej w kółku.

Podczas planowania marszu drogę dzieli się na odcinki od linii wyjściowej aż do czoła granicy rejonu ześrodkowania lub do rubieży rozwinięcia /wejścia/ do walki.

Wielkość odcinka zależy od skali mapy. Mogą to być odcinki 5, 10 i 20-kilometrowe. Odcinki oznacza się kreską połączoną z kółkiem. W kółku wpisuje się liczbę kilometrów, kreski, kółka i napisy oznacza się czarnym kolorem /rys. 38/.

Charakter działań bojowych wojsk można oznaczać na mapie za pomocą grupowych znaków umownych. Działania opóźniające /rys. 39/.

Organizowanie obrony w określonym czasie /rys. 40/.

Przechodzenie z obrony do natarcia /rys. 41/.

Organizowanie forsowania przeszkody wodnej z marszu /rys. 42/.

Prowadzenie pościgu /rys. 43/.

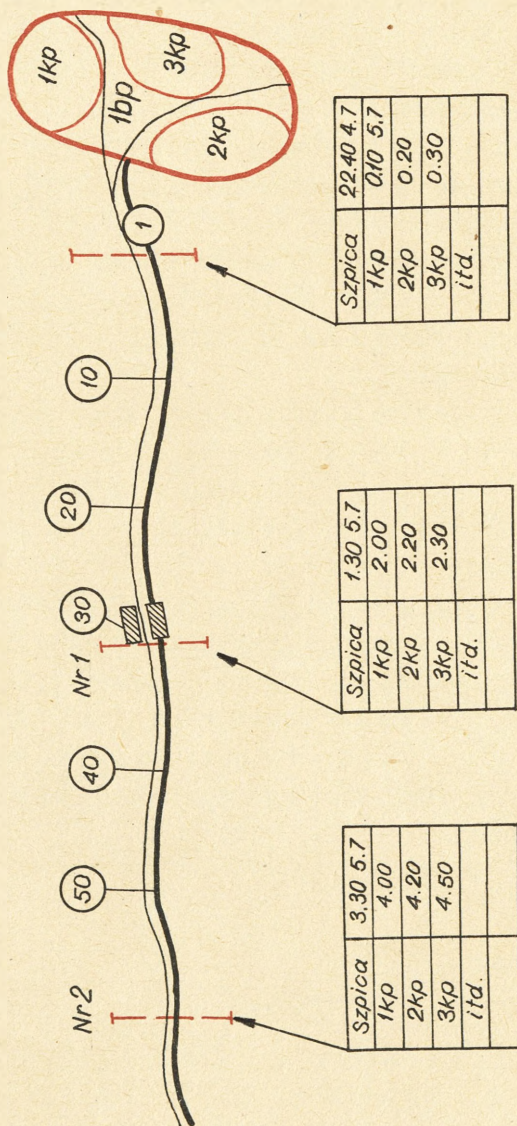

Рис. 38

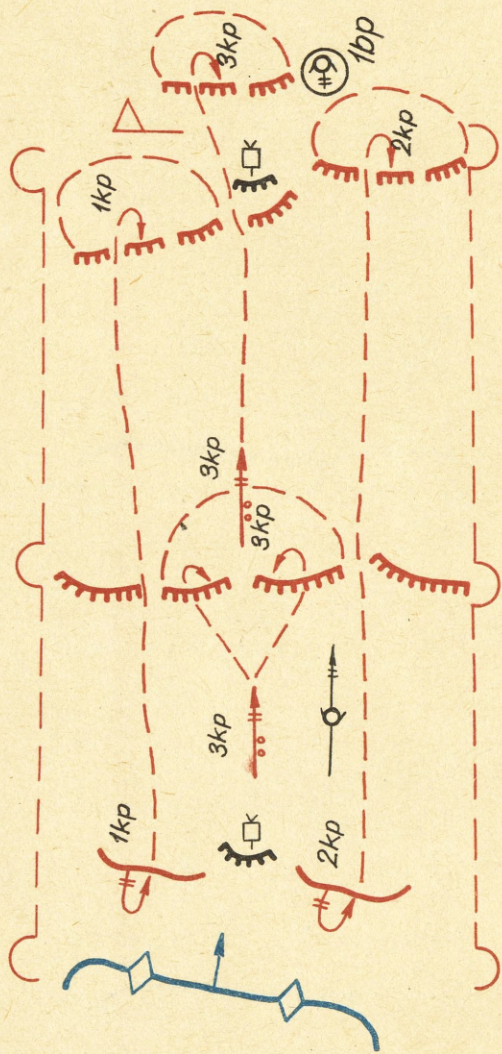

Рис. 39

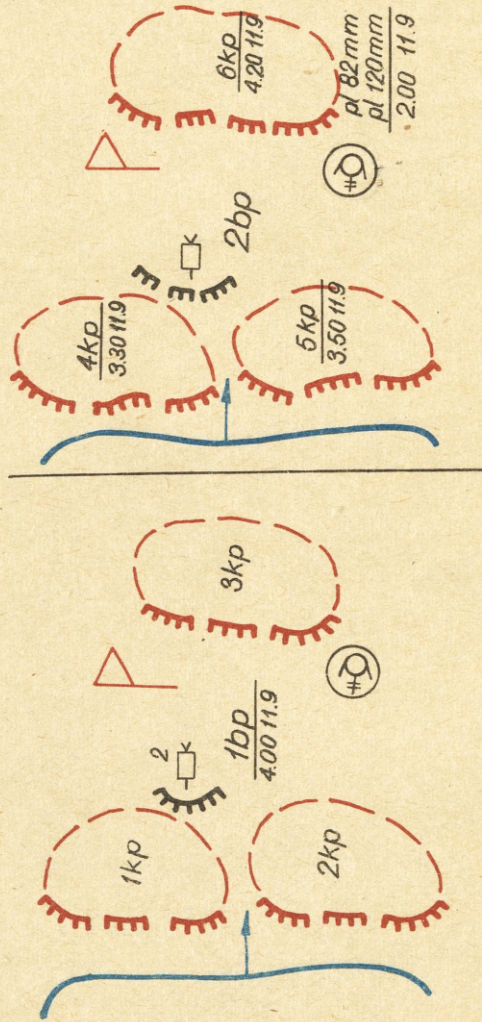

Рис. 40

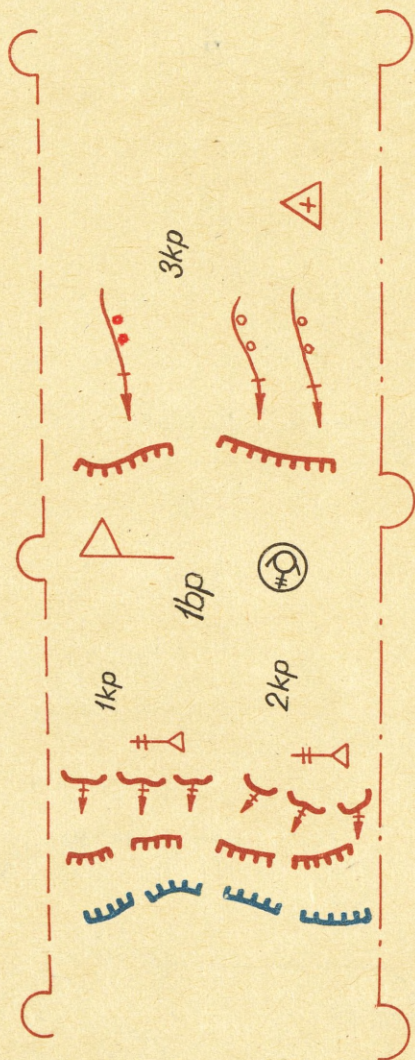
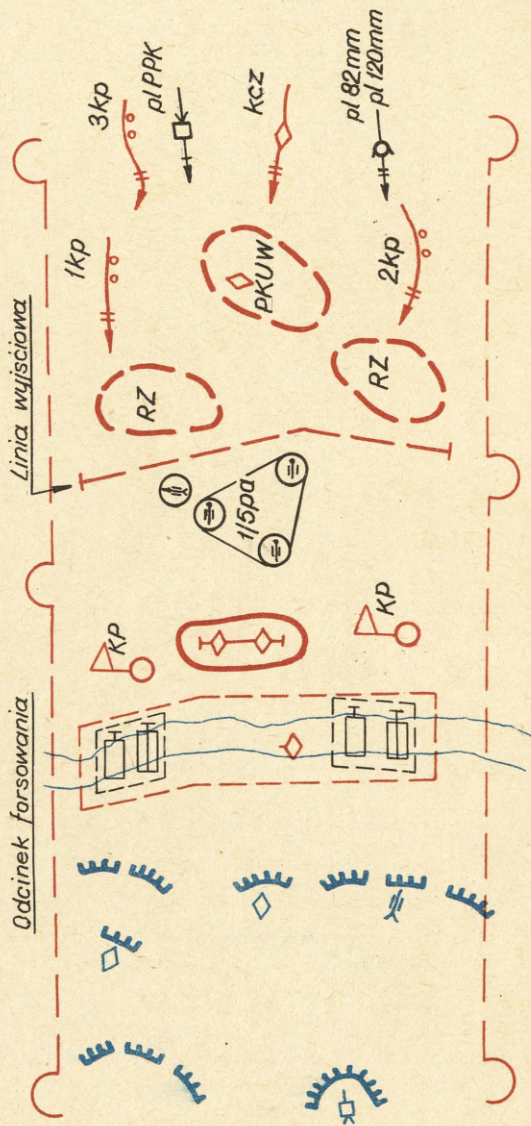
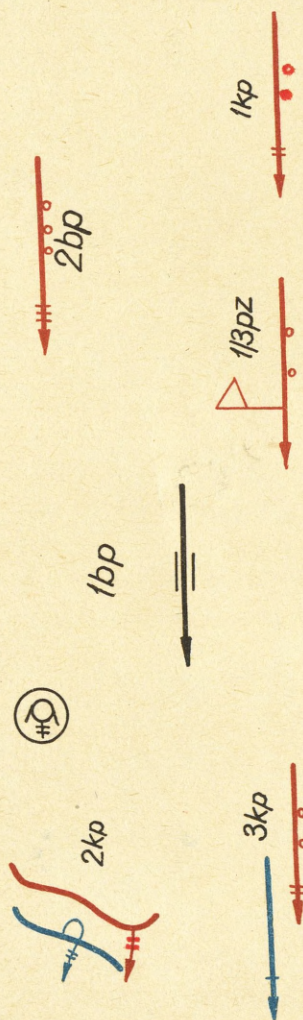

Рис. 41

Rys. 42

rys. 43

Zapaszowe i pozorne rejony oznacza się tak samo jak planowane rejony ześrodkowania z tą różnicą, że przy opisywaniu zapaszowych rejonów w liczniku podaje się dużą literę "Z", pozornych - "P", a w mianowniku w obu wypadkach umieszcza się nazwę pododdziału, oddziału /ZT/, związku operacyjnego.

4.3. Uwypuklanie znaków umownych

Po wrysowaniu znaków umownych na mapę można je odpowiednio uwypuklić poprzez podcieniowanie kolorem własnym, pogrubienie linii znaku, podkolorowanie innym kolorem lub oznakowanie, np. kreskami, korpkami itp.

Podcieniowuje się: linie rozgraniczenia /styki/; rozmieszczenie wojsk w rejonach ześrodkowania /wyjściowym/; ugrupowanie bojowe wojsk do natarcia i w obronie; ugrupowanie marszowe; rubieże ataku pierwszego rzutu i wyprowadzone od nich kierunki natarcia.

Pogrubia się: rubieże /rejony/ określone przez przełożonego do opanowania w zadaniu bliższym, następnym /dalszym/ i dnia; rubieże zadań sąsiadów.

Podkolorowuje się: rubieże zadań i kierunki natarcia, rubieże wprowadzenia do walki drugich rzutów określone podległym pododdziałom, oddziałom, związkom taktycznym /ZO/ oraz sąsiadów. Rubieże te i wyprowadzone od nich kierunki natarcia podkolorowuje się jednym kolorem wyodrębniając zadanie bliższe, następne /dalsze/ i dnia.

Rubieże zadania bliższego i wyprowadzone od nich kierunki natarcia podkolorowuje się kolorem

żółtym, zadania następnego i wyprowadzone od nich kierunki natarcia - kolorem zielonym, a zadanie dnia i kierunki dalszego natarcia - kolorem brązowym. Działanie drugich rzutów należy podkolorować tym samym kolorem jak działanie wojsk pierwszego rzutu przechodzących do realizacji kolejnego zadania.

Oznakowanie stosuje się dla uwypuklenia położenia stron i podejmowanych decyzji w różnych okresach walki.

Uwypuklenie położenia stron i podejmowanych decyzji w toku walki obronnej może być dokonywane przez podkolorowywanie i oznakowanie /rys. 44/.

Czas wrysowanego położenia umieszcza się w sposób przedstawiony na rys. 44 i 45.

Położenia stron w czasie walki nie należy oznaczać tymi samymi kolorami, jakimi podkolorowano decyzję dowódcy.

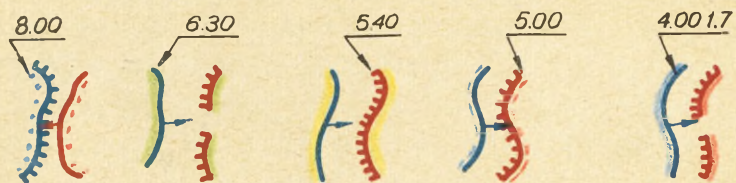
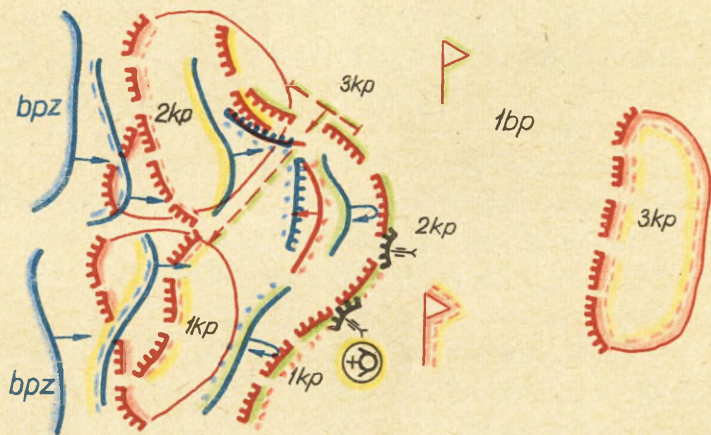
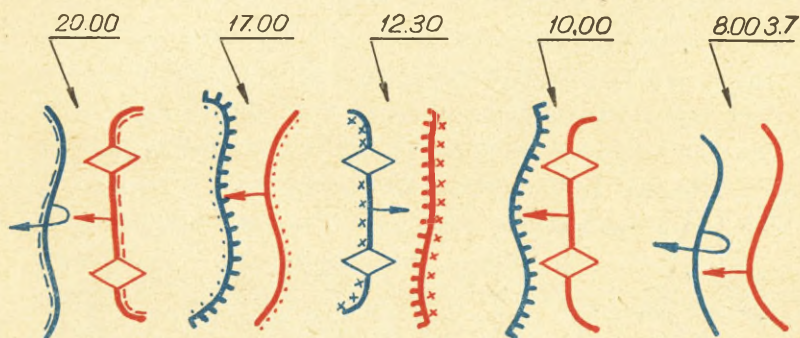

Рис. 44

Rys. 45

4.4. Stopień szczegółowości przedstawiania informacji na mapie

Na mapę rysowuje się tylko te niezbędne dane, które są potrzebne danemu dowódcy lub osobom funkcyjnym, w zakresie umożliwiającym im dowodzenie wojskami.

Na przykład:

a/ na mapie roboczej dowódcy /szefa sztabu/ obrazuje się: aktualne położenie wojsk nieprzyjaciela, ocenę ugrupowania i możliwy charakter jego działań; aktualne położenie wojsk własnych; dane o decyzji wyższego przełożonego i inne dane wynikające z aktualnej sytuacji; położenie i zadania sąsiadów /prawego, lewego i wojsk działających przed frontem/; ugrupowanie bojowe /operacyjne/ do działań bojowych /operacji/; zadania bojowe pierwszego i drugiego rzutu oraz

linie rozgraniczenia; planowane rejony uderzeń jądrowych wykonywane własnymi środkami; rejony uderzeń lotnictwa wspierającego; zadania OPpnc i OZap oraz desantów; drogi marszu, linię wyjściową i linię wyrównania, rubieże rozwinięcia w kolumny batalionowe /kompanijne, plutonowe/, rubieże bezpieczeństwa przed własnymi uderzeniami jądrowymi; stanowiska dowodzenia /własne i przełożonego/. Na mapie szefa sztabu w szerszym zakresie mogą być zobrazowane problemy współdziałania.

Położenie wojsk własnych i przeciwnika na mapie dowódcy pokazuje się w ogólnym zarysie - bez zbędnych szczegółów.

Ugrupowanie bojowe wojsk własnych do natarcia rysuje się na mapie o jeden szczebel, a do obrony o dwa szczeble niżej.

- b/ na mapie roboczej szefa wydziału /oddziału, zarządu/ operacyjnego umieszcza się: dane zawarte w otrzymanym zadaniu oraz te informacje, które są niezbędne do powzięcia decyzji przez dowódcę, a w szczególności: aktualne położenie i działanie wojsk własnych, przeciwnika oraz sąsiadów; rozmach operacji; kalkulacje i obliczenia dotyczące przegrupowania wojsk, zajęcia rejonów, wprowadzenia do bitwy ZT pierwszego i drugiego rzutu itd.; deformacje terenu, strefy skażeń i pożarów wywierających wpływ na działanie wojsk; rozmieszczenie stanowisk dowodzenia /własnych, sąsiadów i podległych ogniw/; zasadnicze przed-

służenia w zakresie OPBMR, maskowania, ubezpieczenia i służby porządkowo-ochronnej.

- c/ na mapie roboczej oficera kierunkowego obrazuje się: aktualne położenie oddziału /ZT, ZO/ o dwa szczeble niżej i jego sąsiadów oraz położenie i charakter działania przeciwnika przed frontem ; zadanie bojowe oddziału /ZT, ZO/ i decyzję jego dowódcy;
- d/ na mapie roboczej szefa wydziału /oddziału/walki radioelektronicznej obrazuje się: rubież styczności wojsk; dane o nieprzyjacielu /środki i obiekty radioelektroniczne, rejony rozmieszczenia drugich rzutów lub odwodów, stanowiska dowodzenia i system radioelektroniczny oraz jego możliwości w zakresie rozpoznania i zakłóceń/; zadania wojsk własnych, linię rozgraniczenia, stanowiska dowodzenia, rejony rozmieszczenia własnych środków radioelektronicznych, rejony rozmieszczenia pododdziałów zakłóceń oraz drogi przesuwania do kolejnych rejonów, zadania w zakresie zakłóceń łączności przeciwnika, osłony i inne;
- e/ na mapie roboczej szefa wydziału /oddziału. zarządu/ rozpoznawczego umieszcza się: aktualne dane o położeniu i działaniu nieprzyjaciela, ocenę ugrupowania i możliwy charakter jego działań; dane o położeniu i zadaniach wojsk własnych /zarys położenia wojsk będących w styczności, linię rozgraniczenia, rubieże lub rejony wyznaczone do opanowania przez wojska pierwsze-

go rzutu/; planowane i realizowane przedsięwzięcia rozpoznania własnymi środkami i przełożonego w czasie organizacji i prowadzenia działań bojowych /operacji/;

f/ na mapie roboczej szefa wydziału /wojsk/ łączności obrazuje się: rubież styczności wojsk; dane o położeniu i zadaniach wojsk własnych /punkty dowodzenia elementów ugrupowania/; linię rozgraniczenia, rozmieszczenie stanowisk dowodzenia przełożonego i sąsiadów wojsk wspierających i współdziałających, rubieże zadań, strefy skażeń i zniszczeń; organizację łączności radioliniowej i przewodowej, elementy poczty polowej i lądowiska;

g/ na mapie roboczej szefa wojsk raketowych i artylerii obrazuje się: rubież styczności wojsk; dane o nieprzyjacielu /ustalone obiekty oraz cele dla wojsk raketowych i artylerii, kierunki uderzeń drugich rzutów lub odwodów/; zadania wojsk własnych /linię rozgraniczenia, rubieże lub rejony jakie mają opanować wojska pierwszego rzutu, ugrupowanie wojsk raketowych i artylerii oraz rozmieszczenie polowej technicznej bazy raketowej/, strefy skażeń i pożarów; planowane i realizowane zadania wojsk raketowych i artylerii w toku organizowania i prowadzenia działań bojowych /operacji/;

h/ na mapie roboczej szefa wojsk OPL umieszcza się: rubież styczności wojsk; dane o nieprzyjacielu

/bazowanie lotnictwa, kierunki zagrożenia/obiekty lub rejony przewidywanych uderzeń siłami lotnictwa/; dane o położeniu i zadaniach wojsk własnych /obiekty podlegające osłonie przeciwlotniczej, linię rozgraniczenia/; zadania wojsk OPL w toku organizacji i prowadzenia działań bojowych /operacji/ i sposoby ich realizacji; dane o strefach skażeń i pożarów;

i/ na mapie roboczej szefa zabezpieczenia chemicznego /szefa wojsk chemicznych/ obrazuje się: rubież styczości wojsk; dane o nieprzyjacielu rejony rozmieszczenia środków przenoszenia broni masowego rażenia, obiekty obezwładniane własną bronią chemiczną, rejony lub rubieże rozmieszczenia środków walki chemicznej/; zadania wojsk własnych /linie rozgraniczenia, rubieże lub rejony, jakie mają być opanowane przez wojska, ugrupowanie wojsk chemicznych/; dane o sytuacji skażeń i pożarach; planowane i realizowane zadania wojsk chemicznych w toku organizacji i prowadzenia działań bojowych /operacji/;

j/ na mapie roboczej szefa saperów /szefa wojsk inżynieryjnych/ obrazuje się: dane o nieprzyjacielu /rubież styczości, zapory jądrowe i inżynieryjne oraz chemiczne, inżynieryjną rozbudowę terenu i rejonów rozmieszczenia wojsk, kierunki kontrataków lub przeciwuderzeń/; dane o położeniu i zadaniach wojsk własnych /linie rozgraniczenia, ugrupowanie i rubieże rozwinięcia wojsk do walki /operacji/, rubież lub rejony,

jakie mają być opanowane przez wojska pierwszego rzutu, drogi marszu, rubież wprowadzenia do walki drugich rzutów lub odwodów, rejony rozmieszczenia stanowisk dowodzenia, strefy skażeń i pożarów/; planowane i realizowane zadania wojsk inżynierskich w toku organizacji i prowadzenia działań bojowych /operacji/;

k/ na mapie roboczej kwatermistrza umieszcza się: rubież styczności wojsk; dane o nieprzyjacielu /kierunki kontrataków lub przeciwuderzeń, położenie i charakter działania w głębi ugrupowania wojsk własnych/; dane o położeniu i zadaniach wojsk własnych; linię rozgraniczenia, rubieże zadań; rozmieszczenie SD i środków OPL; rozmieszczenie elementów tyłowych szczebla nadrzędnego, własnego i szczebli podległych i kolejny rejon ich przesunięcia; drogi dowozu i ewakuacji oraz dojazdu do elementów ugrupowania tyłów; dane o zasobach miejscowych i zdobyczych; deforację terenu; strefy skażeń i pożarów oraz rejony likwidacji skutków po uderzeniach przeciwnika; BMT

l/ na mapie roboczej szefa służb technicznych obrazuje się: rubież styczności wojsk; dane o nieprzyjacielu /kierunki kontrataków lub przeciwuderzeń/, dane o położeniu i zadaniach wojsk własnych /ugrupowanie bojowe, linie rozgraniczenia, rubieże wprowadzenia do walki drugich rzutów lub odwodów, rozmieszczenie tyłowych stanowisk dowodzenia, strefy skażeń i zakazań/; dro-

gi dowozu i ewakuacji; rozmieszczenie elementów zabezpieczenia technicznego szczebla nadrzędnego, własnego i szczebli podległych i kolejny rejon ich przesunięcia w toku działań /operacji/; rejon zbiorczy sił i środków do likwidacji skutków po uderzeniach BMR przeciwnika.

Wydrukowano w 415 egz.

Egz.nr 1-415 B.Gł. OZS

Wyk.: płk Galecki

Druk: PK, dn. 19.08.75 r.

Nr ks.pf-572/pf-1517/WW.

Kor. N.E.

BIBLIOTHECA MATIONIS AGR WP
Kawil. 1973
142/973